
LEDENBRIEF augustus 2018

Workshop Batdetector voor beginners, 14 september

Evenals in april, vindt er in september weer een workshop batdetector voor beginners plaats. Van 19.00 tot ca 22.00 maken we kennis met de theorie van de geluiden waarna we dit buiten in praktijk kunnen brengen. Ook nu is Herman Heskamp de workshopleider. Heb je zelf een batdetector? Neem deze dan mee. De workshop gaat door bij minimaal 8 deelnemers.

Wanneer: 14 september, 19.00-22.00u

Waar: volgt

Wie: Herman Heskamp

Kosten: gratis voor leden, € 10,- voor niet-leden

Aanmelden: bij het secretariaat, voor 1 september

Excursie Klein Heidekamp, 29 september

Op deze middag organiseren we deze excursie, een vast onderdeel van het jaarprogramma van Vlegel. Vooral voor nieuwe leden is het een nieuwe ervaring om eens een belangrijk winterkwartier te kunnen bekijken en vleermuizen en hun kenmerken van dichtbij te zien. De eerste vleermuizen die hier gaan overwinteren zijn al gearriveerd, maar zijn nog niet in winterslaap. Dit zijn vooral watervleermuizen en meervleermuizen; minder zeker is of er al grootoorvleermuizen en franjestaarten te zien zijn, soorten die hier wel overwinteren maar vaak pas later binnenkomen in de kelders. Uiteraard zijn ook minder nieuwe leden welkom. En als je iemand wilt meenemen met wie je veel contact hebt over vleermuizen, zoals een terreinbeheerder of gemeenteambtenaar, dan kan dat in principe ook. De excursie wordt zoals gebruikelijk geleid door Ruud Kaal en Gerhard Glas.

Het winterverblijf ligt op militair terrein met bewaking. Daarom moeten we de gegevens van de deelnemers van tevoren opgeven. Bij aanmelding moet je daarom de volgende gegevens sturen, natuurlijk die van jezelf maar óók van degene(n) die je als introduc e mee zou willen nemen:

- Naam, adres, woonplaats
- Geboortedatum en geboorteplaats
- Wat voor legitimatie je desgevraagd gaat laten zien: paspoort of rijbewijs of ID-kaart
- En daarvan het nummer (dus niet je burgerservicenummer)
- Het kenteken van de auto waarmee je komt

Het aantal deelnemers is maximaal 20. Aanmelden uiterlijk 15 september met volledige gegevens bij Gerhard Glas: gerhardglas@online.nl

Het gaat op volgorde van binnenkomst van aanmeldingen met complete gegevens, maar als er méer aanmeldingen zijn dan krijgen leden voorrang die nog niet bekend zijn met het fenomeen winterslaap/winterkwartieren. Kort na 15 september krijg je tijdig bericht per mail met nadere gegevens (locatie, route en tijdstip).

Workshop Herkenning winterslapende vleermuizen

In november vindt er weer een workshop herkenning vleermuizen in de winter plaats. In ieder geval zal worden gesproken over alle winterkenmerken en hoe te handelen in een winterverblijf. Spreker, datum en locatie worden later per email bekend gemaakt. Je kan je alvast wel aanmelden (bij het secretariaat) voor deelname.

Impressie VleGelweekeinde 2018

In 2018 is het kamp gehouden van vrijdagavond 25 t/m zondagmiddag 27 mei. Standplaats was Erve Roerinkhof in Het Woold, Winterswijk. Elk jaar worden één of meerdere concrete onderzoeksprojecten geformuleerd in de omgeving van de kampplaats. In 2018 was dat:

- De eerste nacht inventariseren van Bekendelle, 't Rot & Aarnink, drie bosgebieden eigendom van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Gelders Landschap & Kasteelen.
- De tweede nacht inventariseren van het Wooldse Veen eo, eigendom van Natuurmonumenten.

Behalve inventarisaties is er ook tijd voor nader kennismaking met elkaar en zijn er ook twee presentaties gegeven. Herman Heskamp neemt ons mee in de wereld van de Batlogger en Freek Cornelis laat ons nader kennis maken met geluid en alle aspecten die daarbij horen. 19 mensen hebben deelgenomen tijdens dit leuke weekeinde. Een compleet verslag van alle waarnemingen volgt later dit jaar.

Nieuws uit regio Arnhem

Werkdag winterkwartier.

Zeven Vlegel-leden kwamen op 7 juli in actie in een winterkwartier bij Arnhem. Het betreft een grote bunker bij één van de gebouwencomplexen die oorspronkelijk behoorden bij vliegveld Deelen. De bunker is sedert winter 1990/91 bekend als winterkwartier en geteld door Ruud Kaal en Gerhard Glas. Van 2003 tot 2007 vonden in de bunker activiteiten plaats waardoor het aantal vleermuizen dramatisch daalde tot slechts enkele exemplaren. Na beëindiging daarvan nam het aantal weer toe, maar bereikte nog niet weer het eerdere niveau van ruim 100 vleermuizen. Deels als gevolg van verval, deels ten gevolge van genoemde activiteiten vertoont de bunker een aantal gebreken die hierin een rol kunnen spelen. Op verzoek van de gemeente Arnhem (eigenaar) is aangegeven door welke maatregelen de situatie naar verwachting zal verbeteren. Leden van Vlegel hebben nu allerlei afval en achtergelaten materiaal van voorgaande gebruikers uit de bunker verwijderd. Ook is op deze dag een grote plaatstalen dubbele deur die kierde weer sluitend gemaakt en de vergrendeling hersteld om ongewenste inbraak en verstoring te voorkomen; daarbij is een nieuwe 'brievenbus-toegang' voor vleermuizen gemaakt, nu zij de kier niet meer kunnen gebruiken. De gemeente neemt een aantal bouwkundige maatregelen voor haar rekening om het klimaat binnen te verbeteren en om te voorkomen dat katten en andere potentiële 'vleermuisvangers' nog

binnen kunnen komen. Wij zijn blij met dit samenwerkingsproject met de gemeente en zien uit naar de komende wintertelling. Gerhard Glas.

Nieuws uit regio Noord-Veluwe

De kolonie laatvliegers in de Regenboogkerk in Epe wordt jaarlijks geteld. De eerste tellingen zijn door één persoon gedaan. Later zijn de tellingen uitgevoerd met een wisselend, maar groter aantal personen. Zo kunnen de vier gevels van de kerk allemaal goed bekeken worden. De meeste dieren vliegen uit vanaf de noordwestelijke gevel. Ze vliegen bijna allemaal direct door in de richting van een scholengemeenschap met een groot sportveld dat gedeeltelijk omzoomd wordt door oude bomen.

In 2017 blijkt het aantal opeens veel lager dan in de jaren ervoor: 71 tegen ruim 90 exemplaren. Bij de telling van 15 juni 2018 is het aantal weer flink lager. Er komen slechts 59 laatvliegers naar buiten. Bij deze laatste telling worden we verast door het vroege uitvliegen. Om 21:37 uur zijn de eerste waarnemers aanwezig. Als we om kwart voor tien onze posities rond de kerk willen innemen, zien we de eerste uitvlieger al.

Voor het lagere aantal kunnen we geen verklaring bedenken, behalve dat we mogelijk enkele dieren in het begin gemist hebben. Hoewel, heeft ieder van ons tieners ze niet gezien? Om daar meer over te weten, tel ik op 20 juni nog een keer. De dieren van drie gevels zijn door een persoon goed te tellen. Het aantal van de vierde gevel waar doorgaans weinig dieren (op 15 juni slechts 1) uitkomen, zal gemist worden. Het helpt niet. Er vliegen 56 laatvliegers uit. Opmerkelijk is wel dat de eerste pas om 22:09 komt, gevolgd door 22 anderen binnen drie minuten. Daarna loopt het aantal mondjesmaat op. Ook voor het verschil in uitvliegen, bijna een half uur later, binnen een paar dagen, kunnen we geen verklaring vinden. De weersomstandigheden zijn beide keren goed geweest. De eerste keer is er wel wat bewolking, terwijl het de tweede keer onbewolkt is. Moeten we ons zorgen maken over het afnemen van het aantal laatvliegers in deze kolonie?

	Vrijdag 15 juni	Woensdag 20 juni
Aanwezig	21:37	21:37
Eerste uitvlieger	21:46	22:09
Laatste uitvlieger	22:21	22:33
Verdeling	8-43-6-1	2-53-1-?
Totaal	59	56
Aantal tellers	10	1

Hoewel het aantal het laagste is sinds 2007, is het nog altijd flink hoger dan het gemiddelde van de jaren ervoor (1996-2006: 41,9). Ook de eerdere dip in 2002 is in de jaren erna goedge maakt. Zolang we niet weten wat de oorzaak is, lijkt blijven tellen en daarmee de vinger aan de pols houden het belangrijkste wat we kunnen doen. Frans Bosch.

Uitvliegende laatvliegers Regenboogkerk Epe	
Jaar	Aantal
1991	15
1996	28
1997	46
1998	56
1999	43
2000	44
2001	41
2002	30
2003	42
2004	43
2005	42
2006	46
2007	74
2008	79
2009	82
2010	88
2011	101
2012	93
2013	88
2014	94
2015	98
2016	95
2017	71
2018	59

Nieuws uit regio Achterhoek centraal

Vondst van een tweekleurige vleermuis in Aalten.

We hebben natuurlijk ons netwerk voor de afhandeling van vleermuismeldingen, maar soms loopt een melding langs een andere lijn. Dit is het geval wanneer bij een beet van een vleermuis contact wordt opgenomen met de huisarts, die vervolgens contact opneemt met de GGD en die vervolgens weer met het RIVM. Vanuit het RIVM worden regelmatig foto's van het betreffende dier ter determinatie (wel of geen laatvlieger) opgestuurd naar Peter Lina, de grondlegger van de instructies over hoe te handelen in situaties dat sprake is van vleermuizen, mensen en een (mogelijk) rabiesrisico.

Zo liep het ook toen op 13 juli j.l., toen bij Peter bijgaande foto binnenkwam uit de gemeente Aalten van een vleermuis die een persoon had gebeten. Het bleek een goede foto waarop een vleermuis staat die wel ongeveer even groot is als de laatvlieger, maar de kenmerken zijn duidelijk en anders: het is onmiskenbaar een tweekleurige vleermuis, een soort zonder rabiesrisico. Van de tweekleurige worden in ons land wel regelmatig enkele exemplaren waargenomen, maar de meeste waarnemingen betreffen de kustprovincies. In onze provincie is het een zeer bijzondere verschijning en daarom het vermelden waard. Onbekend is gebleven of het een vrouwtje of mannetje betrof, want voordat een vleermuiskenner het dier had kunnen bekijken is het dier weer weggevlogen. Wat de vleermuis betreft dus ook eind goed al goed. Gerhard Glas, met dank aan Peter Lina voor de beschikbaar gestelde informatie en foto.

Nieuws van de Liniewacht

Van de gemeenten Culemborg, Geldermalsen en Lingewaal ontvingen wij het bericht dat zij de Liniewacht hebben voorgedragen voor de uitreiking van de Gouden Mispel. De Vereniging Nederlands Cultuurlandschap reikt jaarlijks de Gouden Mispel uit aan een persoon of een organisatie die een uitzonderlijke bijdrage hebben geleverd aan de bescherming of ontwikkeling van het Nederlands cultuurlandschap. <http://www.nederlandscultuurlandschap.nl/kandidaten-gezocht-voor-gouden-mispel-2018/>.

“Als gemeenten zijn wij content met de inzet van de Liniewacht voor een stukje beheer/onderhoud aan de elementen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in ons gebied. Dit is voor ons reden geweest om de Liniewacht aan te melden”.

VleGel wenst de Liniewacht alle succes toe en hoopt dat zij bij de gelukkigen behoren. De uitreiking van de Gouden Mispel is pas in december, dus we kunnen geruime tijd duimen op een mooie afloop.

Nacht van de vleermuis

In het laatste weekend van augustus wordt jaarlijks de *Nacht van de Vleermuis* georganiseerd. In heel Nederland zijn er vleermuisactiviteiten voor jong en oud. De Nacht van de Vleermuis 2018 is in het weekend van vrijdag 24 en zaterdag 25 augustus 2018.

In Nederland wordt het evenement gecoördineerd en gefaciliteerd door Vleermuiswerkgroep Nederland van de Zoogdierverseniging. Zij werken hierbij samen met de Vereniging voor Veldbiologie (KNNV), de Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie IVN), Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, verschillende lokale natuurverenigingen of zoogdierwerkgroepen en veel vrijwillige excursieleiders. De activiteiten vinden plaats door het hele land. Een kans voor jong en oud om meer te weten te komen over vleermuizen en ze zelfs te horen en te zien!

Voor meer info kijk je op www.NachtvandeVleermuis.nl en www.vleermuis.net.